Mediko kontrevole

Triakta Komedio
da MOLIÈRE

TRADUKITA DA JULES GROSS
Kanoniko Reguliera di Grand-Saint-Bernard

Preco : **2** fr.

IDO-KONTORO : THAON-LES-VOSGES (FRANCIA)
Cheko-Konto postala No. 34.89, Nancy.

IMPRIMERIO XAVIER SUTTER - SAINT-DIÉ (VOSGES) FRANCIA
1926

Molière (1622-1673), maxim famoza poeto komika Franca, skriptis multa komedii inter qui *Le Médecin malgré lui (Mediko kontrevole)* esas un de le maxim vervoza.

Mediko kontrevole esas amuziva satiro kontre la mediki.

Me supresis de ta verko espritaji ne tradukebla ed ula bufonaji ne decanta qui adjuntas nulo, ma prefere nocas la komedio. Me mem kelke abreviis ula repliki desfacile komprenebla da ti qui ne konocas la Franca.

J. G.

PERSONI DIL KOMEDIO :

SGANARELLE, *spozulo di Martina (la mediko).*

MARTINA, *spozino di Sganarelle.*

Siorulo ROBERT, *vicino di Sganarelle.*

VALÈRE, *servistulo di Géronte.*

LUKAS, *spozulo di Jaquelina.*

GÉRONTE, *patrulo di Lucinda.*

JAQUELINA, *spozino di Lukas, nutristino che Géronte.*

LUCINDA, *filiino di Géronte.*

LÉANDRE, *amoranto di Lucinda.*

THIBAUT, *patrulo di Perrin, rurano.*

PERRIN, *filiulo di Thibaut.*

MEDIKO KONTREVOLE

AKTO I

(La ceneyo reprezentas foresto).

CENO I

Sganarelle, Martina *arivas interdispulante*

SGANARELLE

No, me afirmas a tu ke me ne facos lo ; esas ya me qua esas la mastro e qua darfas parolar.

MARTINA

E me deklaras a tu ke me volas ke tu obediez mea deziri e ke me ne divenis tua spozo por tolerar tua folaji.

SGANARELLE

Ha ! quante granda kargajo posedar spozino, e quante Aristoteles esas justa, kande il asertas ke spozino esas mem plu mala kam diablo.

MARTINA

Yen habila viro kun lua stupida Aristoteles !

SGANARELLE

Yes, habila viro ; trovez altra plektero di ligno-faski, qua povus, rezonadar tam bone kam me, me qua dum sis yari esis servisto di famoza mediko, me qua ja kom puero, savis memore la gramatiko.

MARTINA

Ho ! ho ! tu perfekta folo !

SGANARELLE

Ho ! ho ! tu raskalo.

MARTINA

Esez maledikata la dio e la kloko en qua, me fola, dicis « yes ».

SGANARELLE

Maledikata esez la beko kornoza dil notario qua igis me signatar mea ruino.

MARTINA

Ha ! esas ya tu qua povas plendar pri ta afero ! singlainstante tu devus benedikar la cielo qua donis me a tu kom spozino ; ka tu meritis spozo quale me esas ?

SGANARELLE

Vere, tu facis a me tro granda honoro... tu esis felica trovir me.

MARTINA

Ka tu audacas dicar ke me esas felica trovir tu ! viro qua koaktos me enirar hospitalo, disipero, trahizero qua devoras omno quon me posedas.

SGANARELLE

Tu mentiis, me drinkas parto de ol.

MARTINA

Qua vendas pecope omno quo esas en la domo... qua prenis mem mea lito.

SGANARELLE

To koaktos tu levar tu plu frue.

MARTINA

Qua lasis nula moblo en la tota domo.

SGANARELLE

Chanjo di lojeyo divenas tale plu facila.

MARTINA

E qua, de la matino al vespero, nur ludas e drinkas.

SGANARELLE

Tale me ne enoyas.

MARTINA

E quon tu volas, intertempe, ke me facez pri mea filii ?

SGANARELLE

Omno quon tu volas.

MARTINA

Quar filieti kompatinda kom kargajo.

SGANARELLE

Posez li sur la sulo.

MARTINA

Qui singlahore demandas pano.

SGANARELLE

Donez a li flogilo-frapi : kande me abunde drinkis e manjis, me volas ke omni esez ebria en mea domo.

MARTINA

E tu intencas, drinkero, durar same agar ?

SGANARELLE

Spozino, parolez dolce, me pregas.

MARTINA

Tu pensas ke me sempre toleros tua insolentaji e tua debochi ?

SGANARELLE

Ne iraceskez, spozino.

MARTINA

E ke me ne koaktos tu obediar tua devi ?

SGANARELLE

Spozino, tu savas ke me ne esas pacienta e ke mea brakio esas kelke solida.

MARTINA

Me mokas tua minaci.

SGANARELLE

Spozineto, mea amoregata, tua pelo pruritas, kustume.

MARTINA

Me pruvos a tu ke me nule timas tu.

SGANARELLE

Karega spozino, tu deziras ulo de me.

MARTINA

Ka tu opinionas ke tua paroli pavorigas me ?

SGANARELLE

Amoregatino, me karezos tua oreli.

MARTINA

Drinkero !

SGANARELLE

Me batos tu.

MARTINA

Vino-felto !

SGANARELLE

Me batados tu.

MARTINA

Shamindo !

SGANARELLE

Me bategos tu.

MARTINA

Trahizero, insolento, trompero, poltrono, raskalo, pendindo, kanalio, mendikero, fripono, furtero !

SGANARELLE, *frapante el per bastono*

Ha ! ha ! vere ka tu deziras frapi ?

MARTINA

Ha ! ha ! ha ! ha !

SGANARELLE

Yen la vera moyeno kalmigar tu.

CENO II

La antei, Robert

ROBERT

Hola ! hola ! hola ! Fi ! Quo esas ito ? infameso ! la pesto forportez la raskalo qua tale batas sua spozino.

MARTINA

(la brakii an la flanki parolas ad il igante lu retretar)

Me volas ke il batez me.

ROBERT

Ha ! me konsentas totkordie.

MARTINA

Pri quo vu okupas vu ?

ROBERT

Me esas desjusta.

MARTINA

Ka to koncernas vu ?

ROBERT

Vu esas justa.

MARTINA

Videz ta impertinento qua volas impedar spozuli batar sua spozini.

ROBERT

Me retraktas.

MARTINA

Ka vu bezonas okupar vu pri ta aferi ?

ROBERT

Nule.

MARTINA

Okupez vu pri vua propra aferi.

ROBERT

Me tacas.

MARTINA

Plezas a me esar batata.

ROBERT

Me konkordas.

MARTINA

Ne esas ye vua domajo.

ROBERT

Esas vera.

MARTINA

E vu esas stulto venar adube vu ne bezonas irar. *(El vango-frapas ilu).*

ROBERT

(iras al spozulo qua same parolas ad il igante lu retretar, frapas il per bastono, e fine igas il fugar)

Kompano, totkordie me pregas vu pardonar a me. Facez segunvole, batez, bategez vua spozino ; me helpas vu se vu deziras lo.

SGANARELLE

To ne plezas a me.

ROBERT

Ha ! to esas tre diferanta.

SGANARELLE

Me batos el, se to plezos a me, ma me ne batos el, kande to desplezos a me.

ROBERT

Tre bone.

SGANARELLE

El esas mea spozino, ne vua.

ROBERT

Sendube.

SGANARELLE

Vu nule havas la yuro imperar a me.

ROBERT

Me konkordas pri to.

SGANARELLE

Me ne bezonas vua helpo.

ROBERT

Tre volunte.

SGANARELLE

E vu esas homo impertinenta, okupante vu pri la aferi di altru. Saveskez ke Cicero dicis : inter l'arboro e la fingro ne pozez la kortico. *(Il retrovenas vers sua spozino).* Nu, ni ripaceskez, presez mea manuo.

MARTINA

Certe, pos esir batata !

SGANARELLE

To esas... bagatelo, presez.

MARTINA

Me ne volas.

SGANARELLE

He !

MARTINA

No !

SGANARELLE

Spozineto !

MARTINA

Nule.

SGANARELLE

Tamen, me pregas tu.

MARTINA

Me ne facos lo.

SGANARELLE

Venez, venez, venez.

MARTINA

No, me volas iracar.

SGANARELLE

Fi ! pro bagatelo. Nu ?

MARTINA

Lasez me.

SGANARELLE

Presez mea manuo, me pregas.

MARTINA

Tu frapis me tro forte.

SGANARELLE

Nu me demandas pardono de tu : donez tua manuo.

MARTINA

Me pardonas a tu ; *(aparte)* ma tu pagos lo a me.

SGANARELLE

Tu esas fola atencar ito ; tala kozeti esas necesa tempope por l'amikeso ; kin o sis bastono-frapi plufortigas l'afeciono di amanti. Nu me iras al silvo e me promisas a tu plu kam cento de faski.

CENO III

MARTINA, *sola*

Hem ! mem se me montros a tu afabla mieno, me ne oblivios mea rankoro ; e me deziregas trovor la moyeni punisar tu pro la frapi quin tu donis a me.

CENO IV

Valère, Lukas, Martina

LUKAS

Nu ! ni aceptis omna du desfacilega komiso ; e me ne savas ka ni sucesos trovar habila mediko por risanigar la filiino di nia mastro !

VALÈRE

Quon tu volas, kompatinda spozo di nutristino, oportas ya obediar nia mastro ; cetere, la risanigo di lua filiino, nia mastrino, esos por ni profito ; nedubeble, lua mariajo quan on mustis ajornar pro ta maladeso, adportus a ni ula rekompenso. Horatius esas jeneroza, e ne falios nia esperi pri ilu ; quankam el amoretas ula Léandre, tu savas ke lua patrulo nultempe konsentis aceptar il kom bofilio.

MARTINA, *revanta (aparte)*

Quon trovar por venjar me ?

LUKAS

Ma vana esas ta kaprico ; omna mediko ya faliis.

VALÈRE

Kelkafoye, serchegante, on trovas pos faliir unesme, e to mem en vilaji neatincinda.

MARTINA

Yes, oportas venjar me per irga moyeno ; ta bastonfrapi tro sufrigis me, me ne oblivios oli, e... *(el tale parolas revante e ne vidante la du viri quin el shokas)* ha ! siori pardonez, me ne vidabis vi, pensante pri ulo quo embarasas me.

VALÈRE

Singlu havas sua sucii en ica vivo, e ni anke serchas ulo quon ni deziregus trovor.

MARTINA

Ka me povus forsan helpar vi ?

VALÈRE

Esas posibla ; ni serchadas habila homo, mediko qua povus helpar la filiino di nia mastro, elqua pro ula morbo, subite, perdis l'uzo di la lango. Ja plura mediki faliis malgre sua granda cienco, ma kelkafoye esas ula homi qui posedas sekretaji admirinda, remediili specala qui efikas e sola efikas ; ton ni serchas.

MARTINA

(Aparte) Ha ! yen admirinda inventuro por venjar me pri mea pendindo. *(Laute)* Vi ne povabus sucesar plu bone en vua inquesto ; ni posedas hike viro qua marveloze sucesas lor maladesi desesperiganta.

VALÈRE

Ube, ni pregas, ni povas renkontrar il ?

MARTINA

Vi trovos il vers ta loketo quan vi vidas ; por amuzar su il tranchas ligno.

VALÈRE

Vu volas dicar ke il kolias herbori ?

MARTINA

No, il esas viro stranja qua prizas ta laboro, viro kapricoza, stranja, variema. Nultempe vi povus supozar quon il esas. Il iras vestizita extravagante, afektacas ne-savo, celas sua cienco e fugas omnamoyene l'okaziono exercar la marveloza talenti quin il recevis de la cielo por la medicino.

VALÈRE

Esas admirinda ke omna homi eminenta sempre esas kapricoza e ke graneto de foleso mixesas en lia cienco.

MARTINA

La foleso di ta viro esas plu granda kam on kredus, e kelkafoye, il bezonas esar bastonagata por konfesar sua habileso. Me donas a vu l'avizo ke il nultempe konfesos (se to plezas a lu) ke il esas mediko, se vi ne koaktos lu, per multa frapi agnoskar ke il esas lo. Tale ni agas, kande ni bezonas lu.

VALÈRE

Stranja foleso !

MARTINA

Esas vera, ma pose vi vidos ke il kuracas marveloze.

VALÈRE

Quale lu nomesas ?

MARTINA

Il nomesas Sganarelle, ma esas facila konoceskar lu ; il havas larja barbo nigra, portas kolumo plisita e vesto flava e verda !

LUKAS

Vesto flava e verda ! Il esas do la mediko dil papagayi ?

VALÈRE

Ma kad esas vera ke il esas tam habila kam vu dicas ?

MARTINA

Quale ? Lu esas homo qua facas mirakli. Ante sis monati, homino esabis abandonita da omna mediki. Depos sis hori on judikis el kom mortinta ed on preparis omno por sepultar el, kande on koaktis ta viro venar. Pos vidir el, il pozis en lua boko guteto de me ne savas qua medikamento, ed en la instanto el quik levis su de sua lito e promenis en la chambro quale se el ne esabis malada.

LUKAS

Ha !

VALÈRE

Sendube guto de oro drinkebla.

MARTINA

Esas posibla. Ante tri semani apene, yunino dek-e-du-yara falis de la kolmo di klosheyo e ruptis sur la pavo kapo, brakii e gambi. Lu arivis ed uncionis el sur la tota korpo per ula unguento quan il savas fabrikar, e quik, la puerino su levis sur sua pedi e kuris ludar ye « fosato ».

LUKAS

Yen precize la homo quan ni bezonas. Ni irez rapide serchar ilu.

VALÈRE

Ni dankas vu pro la plezuro quan vu facis a ni.

MARTINA

Ma memorez bone pri l'averto quan me donis a vi.

LUKAS

Ha ! per la diablo ! lasez ni agar. Se suficas batar lu la vinko esas nia.

CENO V

Sganarelle, Valère, Lukas

Sganarelle eniras la ceneyo kantante e tenante botelo.

SGANARELLE

La, la, la.

VALÈRE

Me audas ulu kantar e sekar ligno.

SGANARELLE, *sen vidar Valère nek Lukas*

La, la, la... Nu me sat multe laboris cafoye. Me rekuperez la respirado. *(Il drinkas e dicas pos drinkir)* Yen ligno salizita quale omna diabli.

Quante dolca,
Ho bel boteleto,
Quante dolca,
Di tu la giugleto !
Ma di me la fato multe jaluzesus
Se tu sempre plena esus.
Ha ! botelo amegata,
Tro rapide vakuigata !

VALÈRE

Yen lu ipsa.

LUKAS

Me pensas ke vu esas justa.

VALÈRE

Ni videz plu proxime.

SGANARELLE

vidante li, regardas li e turnante su vers unu e pose vers l'altru dicas per plu deslauta voco :

Ha ! mea friponeto, quante me amas tu, mea flakoneto ! Ma di me... la fato... multe... jaluzesus... Se... Diablo ! quan serchas ta viri ?

VALÈRE

Esas ilu, sendube.

LUKAS

Yen lu tote similega a la deskripto.

SGANARELLE

(Il pozas sua botelo sur la sulo, e Valère inklinante su por salutar la mediko, Sganarelle opinionas ke il intencas prenar la botelo, e pro to Sganarelle pozas la botelo altralatere ; Lukas salutas same e Sganarelle sempre timanta por la botelo riprenas ol e gardas ol kontre sua stomako kun diversa gesti.)

Li interkonsultas regardante me. Quon li intencas ?

VALÈRE

Sioro, ka ne esas vu qua nomesas Sganarelle ?

SGANARELLE

He ! quo ?

VALÈRE

Me demandas ka vu ne esas ta qua nomesas Sganarelle ?

SGANARELLE

(turnante su vers Valère e pose vers Lukas)

Yes e no, segun to quon vi deziras de lu.

VALÈRE

Ni volas nur ofrar ad il la maxim bona saluti.

SGANARELLE

Takaze, esas me qua nomesas Sganarelle.

VALÈRE

Sioro, ni esas ravisata vidar vu. On direktis ni a vu por to quon ni serchas ; e ni venas solicitar vua helpo quan ni bezonas.

SGANARELLE

Se esas ulo qua koncernas mea komerceto, me esas pronta servar vi.

VALÈRE

Sioro, vu grantas a ni favoro granda... ma, me pregas vu metar vua chapelo ; la suno jenos vu.

LUKAS

Sioro, metez vua chapelo.

SGANARELLE *(ne laute)*

Yen homi ceremoniema. *(Il metas sua chapelo.)*

VALÈRE

Sioro, ne astonesez ke ni venas a vu : la homi habila esas sempre solicitata, ni konocas vua kapableso.

SGANARELLE

Esas vera, siori, ke me esas la homo maxim kapabla por faskifar.

VALÈRE

Ha ! sioro...

SGANARELLE

Me sparas nulo por facar oli bona ed on ne povas kritikar ulo pri li.

VALÈRE

Sioro, ni ne parolas pri to.

SGANARELLE

Ma pro to me vendas oli cent e dek « sols » po cent.

VALÈRE

Ni ne parolez pri to, me pregas.

SGANARELLE

Me asertas ke ne esas posibla vendar oli plu chipe.

VALÈRE

Sioro, ni savas la kozi.

SGANARELLE

Se vi savas la kozi, vi savas ke me vendas oli po ta preco.

VALÈRE

Sioro, vu mokas ni.

SGANARELLE

Me ne mokas vi, me ne povas rabatar, tote ne.

VALÈRE

Ni parolez altre, me suplikas.

SGANARELLE

Vi povas trovar faski altraloke plu chipe ; esas ya faski e faski. Ma pri ti quin me plektas...

VALÈRE

Ha ! sioro, cesez parolar tale.

SGANARELLE

Vi pagos oli po ta preco. Me parolas sincere, me ne esas viro qua plualtigas la preci.

VALÈRE

Ka konvenas, sioro, ke homo tante ciencoza, famoza mediko quale vu esas, esforcez travestiar su koram la mondo ed enterigar la bela talenti quin lu posedas ?

SGANARELLE *(ne laute)*

Il esas ya fola !

VALÈRE

Me suplikas vu, sioro, ne disimulez kun ni.

LUKAS

Ta omna ruzacho servas nulo ; me savas quon me savas.

SGANARELLE

Quo ? quon vi volas dicar ? quon me do esas vua opinione ?

VALÈRE

Konforme ad la vereso, ni opinionas ke vu esas mediko famoza.

SGANARELLE

Mediko vu ipsa ! Me ne esas lo e me ne esis lo ultempe.

VALÈRE

Yen lua manio qua atakas ilu. (*laute*) Sioro, ne durez negar vua qualeso, por ke ni ne esez koaktata uzar ula moyeni ya regretinda...

SGANARELLE

Ula moyeni ?

VALÈRE

Ula agomaniero quan ni tre regretus...

SGANARELLE

Per Deo ! uzez omna moyeni qui plezos a vi ; me ne esas mediko, e me ne komprenas ito quon vi volas dicar.

VALÈRE (*ne laute*)

Me vidas ke esas necesa uzar la moyeno... (*laute*) Sioro, lastafoye me pregas vu konfesar to quon vu esas.

LUKAS

He ! per la kapo, ne tardeskez plue e konfesez loyale ke vu esas mediko.

SGANARELLE

Siori, unvorte tam juste kam duamilvorte me dicas a vi ke me ne esas mediko.

VALÈRE

Vu ne esas mediko ?

SGANARELLE

No.

LUKAS

Vu ne esas mediko ?

SGANARELLE

No, me dicas lo a vi itere.

VALÈRE

Pro ke vu deziras lo, oportas rezignar ad ito. (*Il bastonagas lu.*)

SGANARELLE

Ha ! ha ! ha ! Siori, me esas omno quo plezas a vi.

VALÈRE

Pro quo, sinioro, vi koaktis ni violentar vu ?

LUKAS

Pro quo donar a ni peno bastonagar vu ?

VALÈRE

Me asertas a vu ke me tre regretas.

LUKAS

Uf ! me esas tre chagrenigita pri to, sincere.

SGANARELLE

Diablo ! siori, quo esas ito ? ka vi volas ridar o ka vi esas dementa volar ke me esez mediko ?

VALÈRE

Ka posibla ? ankore nun vu ne konfesas... vu asertas ke vu ne esas mediko ?

SGANARELLE

Forportez me la diablo se me esas mediko.

LUKAS

Ka vere vu ne esas mediko ?

SGANARELLE

No, la pesto sufokez me ! (*li ribastonagas ilu*) Nu, siori, pro ke vi volas lo, me esas mediko, ya mediko ; pluse apotekisto, se vi judikas lo kom bona. Me preferas konsentar pri omno kam asomesar.

VALÈRE

Ha ! bone, sioro, me esas ravisata vidar vu racionoza.

LUKAS

Vu plenigas mea kordio de joyo kande me vidas vu parolanta tale.

VALÈRE

Me tre pregas vu pardonar a me.

LUKAS

Me pregas vu exkuzar la licenco quan me uzis.

SGANARELLE *(ne laute)*

Ha ! ka me forsan eroras e ka me divenis mediko sen savar lo ?

VALÈRE

Sioro, vu ne repentos montrir a ni quon vu esas.

SGANARELLE

Ma, siori, dicez lo a me, kad esas certa ke vi ne eroras ? kad esas certa ke me esas mediko ?

LUKAS

Yes, certe, hop !

SGANARELLE

Serioze ?

VALÈRE

Sendube.

SGANARELLE

La diablo forportez me se me savis ?

VALÈRE

Nu ! vu esas la maxim habila mediko en la mondo.

SGANARELLE

Ha ! ha !

LUKAS

Mediko qua risanigis me ne savas quanta morbi.

VALÈRE

Homino reputesis kom mortinta depos sis hori ed on esis sepultonta el quik, kande per ula guto vu risanigis el, tale ke el quik iris en la chambro.

SGANARELLE

Ho ! ho !

LUKAS

Puerulo, dekeduyara falis de kolmo di klosheyo e, tale ruptis kapo, gambi e brakii, e vu, per me ne savas qua unguento, vu ripozis lu sur lua pedi edil departis ludar ye « fosato ».

SGANARELLE

Diablo !

VALÈRE

Fine, vu esos kontenta kun ni ; e vu ganos quon vu volos, lasante vu duktesar adube ni volas.

SGANARELLE

Me ganos quon me volos ?

VALÈRE

Yes.

SGANARELLE

Ha ! me esas mediko sen kontesto : me obliviabis lo ; ma me memoras ito. Quo esas facenda ? adube me devas irar ?

VALÈRE

Ni duktos vu. Vu devas irar por vidar yunino qua perdis la parolado.

SGANARELLE

Vere, me ne trovis ol.

VALÈRE

Il prizas jokar. Ni irez, sioro.

SGANARELLE

Sen robo di mediko ?

VALÈRE

Ni prenos ula.

SGANARELLE *(ofrante la botelo a Valère)*

Prenez, ico, vu ; yen en qua botelo me pozas mea julepi.

(turnante su vers Lukas e sputante)

Vu, pedepresez ito, pro preskripto medikala.

LUKAS

Per la sango ! yen mediko qua plezas a me ; me opinionas ke il sucesos, pro ke il esas bufona.

AKTO II

(Chambro en la domo di Géronte)

CENO I

Géronte, Valère, Lukas, Jaquelina

VALÈRE

Yes, sioro, me kredas ke vu esos kontenta ; e ni ad-duktis la maxim habila mediko di la mondo.

LUKAS

Ho ! per la morto ! super il esas nulu, ed omna altra mediki ne esas digna deprenar lua shui.

VALÈRE

Il facis kuraci marvela.

LUKAS

Il risanigis homi mortinta.

VALÈRE

Lu esas kelkete kapricema, quale me dicis a vu, e kelkafoye lua mento eskapas, ed il ne semblas esar quon il esas vere.

LUKAS

Il prizas facar bufonaji, ed on kredus kelkafoye ke il esas dementa.

GÉRONTE

Me tre deziras vidar lu ; venigez ilu quik.

VALÉRE

Me iras querar lu.

JAQUELINA

Per mea kredo ! sioro, ica facos precize quon l'altri facis. Me opinionas ke la maxim bona remediilo quan on povus donar a vua filiino, esus, segun me, bela e bona spozo quan el amorus.

GÉRONTE

Ho ! nutristino, mea amiko, vu okupas vu pri tro multa aferi.

LUKAS

Tacez, mea menajistino ; vu ne bezonas okupar vu pri to.

JAQUELINA

Me dicas a vu e me asertas ke omna mediki nule utilesos ; ke vua filiino bezonas altro kam rubarbo e « senna », e ke spozo esas plastro qua remedias omna morbi dil yunini.

GÉRONTE

Kad el esas nun en stando ke ulu konsentus spozigar el ?... e kande me intencis mariajar el ka el ne opozis su a mea volo ?

JAQUELINA

Sendube ; vu volis donar ad el viro quan el ne amoras. Pro quo vu ne aceptis ta sioro Léandre qua konquestabis lua kordio ? El esabus tre obediema, e me parius ke il mem nuntempe aceptus el tala quala el esas, se vu konsentus grantar el ad ilu.

GÉRONTE

Ta Léandre ne konvenas por el, pro ke il ne havas tam multa havaji kam l'altru.

JAQUELINA

Il havas onklulo qua esas richa, di qua il esas heredonto.

GÉRONTE

Omna ta havaji futura semblas a me nulo. Quo plu bona kam to quon on posedas ? On riskas erorar, kande on ex-pektas havajo quan altru konservas. La morto ne sempre havas la oreli apertita a la pregi di siori heredonta ; ed on povas hungrar kande por vivar on devas vartar la morto di ulu.

JAQUELINA

Me sempre audis dicar ke pri la mariajo kontenteso plu-valoras kam richeso.

GÉRONTE

Ho ! nutristino, quante vu parolas ! Tacez, me pregas, vu sucias tro multe e tale vu varmigas vua lakto.

LUKAS

(dicante to, erore il frapas la pektoro di Géronte)

Per la morto di Deo ! tacez, tu esas impertinenta. Sioro ne bezonas tua paroli, e savas quo esas facenda. Okupez tu pri

alaktar l'infanto e ne tante rezonez. Sioro esas la patro di sua filiino, ed il esas bona e saja por vidar quo utilesas ad elu.

GÉRONTE

Tranquile, me pregas.

LUKAS

Sioro, me volas kelkete shamigar el e docar ad el ke el devas respektar vu.

GÉRONTE

Yes, ma ta gesti ne esas necesa.

CENO II

Valère, Sganarelle, Géronte, Lukas, Jaquelina

VALÈRE

Sioro, preparez vu. Yen nia mediko qua eniras.

GÉRONTE (*a Sganarelle*)

Sioro, me esas ravisata vidar vu, e ni tre bezonas vu.

SGANARELLE
(*vestizita per robo di mediko e chapelo tre pintoza*)

Hipokratès dicas... ke ni metez nia chapeli omna du.

GÉRONTE

Hipokratès dicas to ?

SGANARELLE

Yes.

GÉRONTE

En qua chapitro, me pregas ?

SGANARELLE

En sua chapitro... pri la chapeli.

GÉRONTE

Pro ke Hipokratès dicas lo, oportas obediar.

SGANARELLE

Sioro mediko, audinte la kozi marvela...

GÉRONTE

A qua vu parolas, me pregas ?

SGANARELLE

A vu.

GÉRONTE

Me ne esas mediko.

SGANARELLE

Ka vu ne esas mediko ?

GÉRONTE

No, certe no.

SGANARELLE

Tote certe ?

GÉRONTE

Tote certe ! (*Sganarelle bastonagas ilu*) Ha ! ha ! ha !

SGANARELLE

Vu esas mediko, nun ; me havis nultempe altra diplomi.

GÉRONTE

Quante diablatra viron vu adduktis a me ?

VALÈRE

Me ya dicabis a vu ke il esas mediko bufona.

GÉRONTE

Yes, ma il departez pro sua bufonaji.

LUKAS

Ne atencez ico : to esas ya nur joko.

GÉRONTE

Ta joko ne plezas a me.

SGANARELLE

Me pregas vu exkuzar la licenco quan me permisis a me.

GÉRONTE

Sioro, me esas vua servero.

SGANARELLE

Me regretas...

GÉRONTE

Esas nulo.

SGANARELLE

La baston-frapi...

GÉRONTE

To ne esas malajo.

SGANARELLE

Quin me havis la honoro donar a vu.

GÉRONTE

Ni ne plus parolez pri to. Sioro, me havas filiino qua falis en stranja maladeso.

SGANARELLE

Me esas ravisata, sioro, ke vua filiino bezonas me ; e me dezirus totkordie, ke anke vu bezonus me, vu e vua tota familio, por atestar a vu quante me esas kontenta servar vu.

GÉRONTE

Me dankas vu pro vua sentimenti.

SGANARELLE

Me certigas a vu ke me parolas a vu maxim sincere posible.

GÉRONTE

Vu facas a me tro granda honoro.

SGANARELLE

Quale nomesas vua filiino ?

GÉRONTE

Lucinda.

SGANARELLE

Lncinda ! yen bela nomo medikamentizinda ! Lucinda !

GÉRONTE

Me iras vidar to quon el facas ? (*Il ekiras.*)

CENO III

Sganarelle, Lukas, Jaquelina, *pose* **Géronte**

SGANARELLE

(*a Jaquelina di qua il palpas la pulsado*)

E vu, bela nutristino, qua esas vua maladeso ?

JAQUELINA, (*retrotirante la manuo*)

Me ?... me tote ne esas malada.

SGANARELLE

Me sincere regretas lo, nam me kun granda plezuro kuracabus vu.

GÉRONTE

Sioro, on adduktos quik mea filiino.

SGANARELLE

Me vartas el kun la medecino tota.

GÉRONTE

Ube ol esas ?

SGANARELLE, (*montrante sua fronto*)

Ibe, interne.

GÉRONTE

Tre bone.

GÉRONTE

Yen mea filiino.

CENO IV

Lucinda *eniras, l'antei.*

SGANARELLE

Kad el esas la malado ?

GÉRONTE

Yes, el esas mea filiino unika, e me tre regretus se el mortus.

SGANARELLE

Ton el ne facez ! el ne darfas mortar sen preskripto da mediko.

GÉRONTE

Nu, sideskez.

SGANARELLE

(*sidanta inter Géronte e Lucinda*)

Yen maladino tote ne repugnanta, e me opinionas ke sana viro ya povus saciesar da elu.

GÉRONTE

Vu jus igis el ridar, Sioro.

SGANARELLE

Tante plu bone ! Kande mediko igas malado ridar, lo esas tre bon-augura por ica. (*a Lucinda*) Nu, quo esas ? quon vu havas ? qua doloron vu sentas ?

LUCINDA

(*respondas per signi, portante la manuo ye la boko, ye la kapo, sub la mentono*)

Han, hi, hom, han.

SGANARELLE

He ! quon vu dicas ?

LUCINDA, (*duranta la gesti*)

Han, hi, hom, han, hi, hom.

SGANARELLE

Quo ?

LUCINDA

Han, hi, hom.

SGANARELLE, (*imitanta el*)

Han, hi, hom, han, ha : me ne komprenas vu. Qua diablatra linguo ?

GÉRONTE

Sioro, esas lua maladeso. El muteskis, ed on ne sucesis konocar til nun pro quo ; ta acidento plutardigis elua mariajo.

SGANARELLE

E pro quo ?

GÉRONTE

La spozigonto volas vartar lua risanesko por konkluzar la afero.

SGANARELLE

E qua esas ta viro stulta qua ne volas ke sua spozo esez muta ? La cielo volez ke mea spozo havez tal morbo ! certe, me ne volus risanigar el.

GÉRONTE

Konkluze, sioro, ni pregas vu facar omno por alejar lua maladeso.

SGANARELLE

Ha ! ne desquietesez. Dicez a me ka la morbo opresas el multe ?

GÉRONTE

Yes, sioro.

SGANARELLE

Maxim bone posible. Kad el tre doloras ?

GÉRONTE

Yes.

SGANARELLE

To esas perfekta. Kad el iras... adube vu savas ?

GÉRONTE

Yes.

SGANARELLE

Abunde ?

GÉRONTE

Me ne savas.

SGANARELLE

Kad la materio esas... bonstanda ?

GÉRONTE

Me konocas nulo pri to.

SGANARELLE (*a Lucinda*)

Donez a me vua brakio. Yen pulsado qua indikas ke vua filiino esas muta.

GÉRONTE

Yes, sioro, to esas lua morbo ; vu trovis ito quik.

SGANARELLE

Ni, famoza mediki, konocas unesma-vide la kozi. Nulsavanto hezitabus ; il dicabus : « esas ico, esas ito, » ma me atingas quik la skopo e me savigas da vu ke vua filiino esas muta.

GÉRONTE

Yes, ma me tre dezirus ke vu povus dicar a me de quo to venas ?

SGANARELLE

Nulo plu facila : to venas de ito ke el perdis la parolado.

GÉRONTE

Tre bone ; ma la kauzo, me pregas, qua efektigis la perdo dil parolado.

SGANARELLE

Omna nia maxim bona autori dicos a vu ke to esas impedo di la ago di lua lango.

GÉRONTE

Ma ultre to, quon vu opinionas pri l'impedo di la ago di lua lango ?

SGANARELLE

Aristoteles dicas pri to... tre bela kozi.

GÉRONTE

Me kredas lo.

SGANARELLE

Ha ! lu esis granda viro.

GÉRONTE

Sendube.

SGANARELLE
(*levanta sua brakio de la kudo*)

Yes, granda viro ; viro plu granda kam me per to omna. Por retrovenar a nia rezonado, me opinionas ke ta impedo di la ago di lua lango esas produktita da ula humori, quin che ni ciencisti, ni nomizas humori pekanta ; pekanta, to esas humori... pekanta ; tante plu multe ke la vapori formacita da la exhalaji dil influesi qui su levas en la regiono dil morbi, venanta... por tale dicar... ka vu komprenas la Latina ?

GÉRONTE

Tote ne.

SGANARELLE

Vu ne komprenas la Latina ?

GÉRONTE

No.

SGANARELLE

Cabricias arci thurum, catalamus, singulariter, nominativo haec Musa, « la muzo » bonus, bona, bonum, Deus sanctus, estne oratio latinas ? etiam, yes. Quare ? pro quo ? quia substantivo et adjectivum concordat in generi, numerum et casus.

GÉRONTE

Ha ! pro quo me ne studiis ?

JAQUELINA

Quante habila homo !

LUKAS

Yes, to esas tante bela, ke me komprenas nulo.

SGANARELLE

Or, ta vapori pri qui me parolas, pasante de la latero sinistra, ube esas la hepato, aden la dextra latero, ube esas la kordio, eventas ke la pulmono, quan ni nomizas en la Latina *armyan*, komunikanta kun la cerebro, quan ni nomizas en la Greka *nasmus*, per la veino kava, quan ni nomizas en la Hebrea *cubile*, renkontras sur lua voyo la dicita vapori, olqui plenigas la ventrikuli di la skapulo... komprenez bone ta rezonado, me pregas ; e pro ke la dicita vapori havas ula maligneso... Askoltez bone ico, me tre pregas vu.

GÉRONTE

Yes.

SGANARELLE

...Havas ula maligneso qua esas produktata... atencez, me pregas.

GÉRONTE

Me atencas.

SGANARELLE

Qua esas produktata da l'akreso di la humori genitita en la konkaveso dil diafragmo, eventas ke ta vapori... Ossabandus, nequeys, nequer, potarinum, quipsa milus. Yen precize pro quo vua filiino esas muta.

JAQUELINA

Ho ! quante bele dicita, mea spozo !

LUKAS

Ha se me savus tante bone parolar !

GÉRONTE

On ne povas rezonadar plu juste. Nur un kozo shokis me ; esas la latero dil kordio e di la hepato. Semblas a me ke vu lokizas oli altre kam li esas ; ke la kordio esas ye la latero sinistra ; e la hepato, ye la dextra latero.

SGANARELLE

Yes, esis tale olim ; ma ni chanjis to omna, e ni havas en la medicino metodo tote nova.

GÉRONTE

Ton me ne savis, e me pregas vu pardonar pri mea nesavo.

SGANARELLE

To ne esas malajo, e vu ne esas obligata esar tam habila kam ni.

GÉRONTE

Certe. Ma sioro, quon vu kredas facenda por ta morbo ?

SGANARELLE

Mea avizo esas ke on ripozez el sur lua lito e ke on donez ad el kom remediilo multa pano trempita en vino.

GÉRONTE

Pro quo ito, sioro ?

SGANARELLE

Pro ke esas en la vino e la pano mixita kune, forci simpatianta qui paroligas. Ka vu ne vidas ke on ne donas altro al papagayi e ke li lernas parolar manjante ico.

GÉRONTE

Esas vera. Ha, quante ciencoza homo vu esas ! Rapide, multa pano e vino.

SGANARELLE

Me rivenos, vespere, vidar quale el standas. *(a la nutristino)* Sioro, yen nutristino por qua me mustas preskriptar ula remediileti.

JAQUELINA

Por me ? me standas maxim bone posible.

SGANARELLE

Maxim male, nutristino, maxim male. Ta bonega saneso esas timenda, e ne nocos mikra veinseko e mikra purgo dolciganta.

GÉRONTE

Ma, sioro, yen metodo quan me ne komprenas. Pro quo veinseko kande on ne esas malada ?

SGANARELLE

To importas nule, la metodo esas salutara ; e quale on drinkas por la dursto venonta, oportas veinsekar por la morbo futura.

JAQUELINA *(departante)*

Ba ! me mokas ico e me ne volas ke mea korpo esez butiko di apotekisto.

SGANARELLE

Til rivido, sioro.

GÉRONTE

Vartez kelkete, me pregas.

SGANARELLE

Quon vu volas facar ?

GÉRONTE

Donar a vu pekunio.

SGANARELLE

(extensante la manuo dope, dum ke Géronte apertas la burso)

Me ne aceptos olu, sioro.

GÉRONTE

Sioro.

SGANARELLE

Tote ne.

GÉRONTE

Me pregas.

SGANARELLE

Vu mokas.

GÉRONTE

Yen facita.

SGANARELLE

Me ne laboras pro pekunio.

GÉRONTE

Me kredas lo.

SGANARELLE *(pos recevir la pekunio)*

Kad ol valoras ?

GÉRONTE

Yes.

SGANARELLE

Me ne esas mediko pekunio-avida.

GÉRONTE

Me savas lo bone.

SGANARELLE

La profito ne atraktas me.

GÉRONTE

Me ne pensas ito.

CENO V

Sganarelle, Léandre

SGANARELLE
(soia, regardante la pekunio recevita)

Ha ! to plezas a me... se nur... fine... l'afero... ne...

LÉANDRE

Sioro, de longa tempo me vartas vu e me pregas vu helpar me.

SGANARELLE *(palpante lua pulsado)*

Yen pulsado tre mala.

LÉANDRE

Me ne esas malada, e me venas a vu ne pro ta motivo.

SGANARELLE

Se vu ne esas malada, pro quo vu ne dicas lo quik ?

LÉANDRE

No ; yen rapide quo esas. Me nomesas Léandre e me amoras Lucinda quan vu jus vizitis. Pro ke ne esas posibla a me vidar el, pro la mala humoro di lua patrulo, me pregas vu helpar mea amoro e permisar a me exekutar ruzeto quan me inventis por dicar ad el kelka paroli de qui dependas absolute mea feliceso e mea vivo.

SGANARELLE

Quon vu opinionas pri me ? vu audacas demandar de me helpar vu por vua amoro e basigar la digneso medikala per tala ofici ?

LÉANDRE

Sioro, ne bruisez.

SGANARELLE *(igante lu retroirar)*

Me volas bruisar. Vu esas impertinenta.

LÉANDRE

He, sioro, dolce.

SGANARELLE

Viro ne-prudenta.

LÉANDRE

Me pregas...

SGANARELLE

Me savigos da vu ke me ne esas homo qua agas tale, e ke esas insolentajo extrema... volar misuzar me por...

LÉANDRE *(donante a lu burso)*

Sioro...

SGANARELLE

Me ne parolas pri vu, pro ke vu esas honesta homo e me esos kontentega servar vu ; ma esas ula impertinenti en la mondo qui judikas la homi altre kam li esas, e me konfesas ke to iracigas me...

LÉANDRE

Me pregas vu exkuzar, sioro, pro ke me audacis...

SGANARELLE

Vu jokas ! Pri quo vu parolas ?

LÉANDRE

Saveskez do, sioro, ke la morbo quan vu esforcas kuracar esas nur fingita. La mediki rezonadis pri ol tote ne-juste : to venas, dicis unu, de la cerebro ; l'altru, de la ventro, de la spleno o de la hepato... Ma esas certa ke l'amoro esas la vera kauzo, e ke Lucinda fingis ta morbo por liberigar su de mariajo odiinda. Ma time ke on renkontrez ni kune, ni ekirez, e me dicos a vu voyirante quon me deziras de vu.

SGANARELLE

Ni irez, sioro, vu komunikis a me por vua amoro ne-explikebl amo ; e me uzos por vua servo mea tota cienco medikal ; o la malado mortos, od el esos vua.

AKTO III

(Loko vicina al domo di Géronte)

CENO I

Sganarelle, Léandre

LÉANDRE

Semblas a me ke me aspektas sat bone kom apotekisto, e pro ke la patrulo vidis me rare, per ta nova vesto e ta peruko, me esos sat bone travestiita ye lua okuli.

SGANARELLE

Sendube.

LÉANDRE

Omno quon me dezirus, esus konocar kin o sis granda vorti medikala, por ornar mea parolado e semblar tale homo habila.

SGANARELLE

No, to ne esas necesa ; la vesto suficas e me ne savas plu multo kam vu.

LÉANDRE

Quale ?

SGANARELLE

La diablo forportez me, se me komprenas ulo pri la medicino ! Vu esas honesta homo, e me fidas a vu quale vu fidas a me.

LÉANDRE

Kad esas posibla ? vu ne esas vere ?...

SGANARELLE

No, me dicas lo a vu ; li koaktis me esar mediko... me ne savas pro quo li imaginis ke me esas tala, ma kande me vidis ke li volas koakte ke me esez tala, me rezolvis esor ito, per la spensi di ti qui venos a me... Vu ne kredus quante la eroro difuzeskis e quamaniere singlu kredas diablatre ke me esas homo habila. On queras me de omnaloke, e se la kozi duras sucesar tante bone, me volas de nun okupar me nur pri

medicino. Me opinionas ke to esas la profesiono maxim bona ek omni ; nam, irge quon on facas, bone o male, on esas sempre pagata sammaniere. Mala laboro ne nocas ni, e ni talias quale plezas a ni en la stofo en qua ni laboras. Shuifisto ne darfas domajar la ledro, ma hike on darfas domajar homo sen riskar ulo... La erori ne esas nia, ma oli esas sempre kulpo dil mortinto. Fine, lo bona di ta profesiono, esas ke la mortinti posedas honesteso e diskreteso maxim granda en la mondo ; e nultempe on vidas ula plendar pri la mediko qua mortigis lu.

LÉANDRE

Esas vera ke la mortinti esas tre diskreta homi pri la afero.

SGANARELLE *(vidante konsultonti)*

Yen homi qui semblas dezirar konsultar me. Irez vartar me apud la domo di vua amorantino.

CENO II

Thibaut, Perrin, Sganarelle

THIBAUT

Sioro, ni venas querar vu, mea filio Perrin e me.

SGANARELLE

Quo esas ?

THIBAUT

La kompatinda qua nomesas Perette jacas sur lito, malada depos sis monati.

SGANARELLE

(extensante la manuo por recevar pekunio)

Quon vu deziras ke me facez por el ?

THIBAUT

Me dezirus, sioro, ke vu donus a ni ul drolajo por risanigor el.

SGANARELLE

Oportas savar qua esas lua morbo.

THIBAUT

El maladesas de « hidroskopo » (hidropso),

SGANARELLE

De hidroskopo ?

THIBAUT

Yes, to esas: el esas inflita omnamembre... ed on dicas ke lua hepato, lua ventro o lua spleno, se vu preferas, vice produktar sango, produktas nur aquo. El havas omna duesma dio la febro singladia, kun feblesi e dolori en la « muzeli » (muskuli) dil gambi. Kelkafoye el havas « ciklopi » (sinkopi) e « konklusi » (konvulsi) tale ke me kredas el mortinta. En nia vilajo esas apotekisto qua donis ad el me ne savas quanta kozi ; to kustas de me plu kam dekeduo de bona kinfranka peci por klisteri, exkuzez me dicar lo, por « fuzei » (infuzi) ek hiacinto e « porcioni » (pocioni) « kordala » (kordiala). Ma to omna, quale on dicas, esis unguento senvalora... Il volis donar ad el vino « armoza » (aromatoza) e « tondiziva » (toniziva) ma me timis sincere ke il sendos el « a patres », ed on dicas ke ta medikachi mortigas me ne savas quanta homi per ta inventuro.

SGANARELLE

(extensante sempre la manuo ed agitante ol por indikar ke il postulas pekunio)

Ni venez al fakto, mea amiko, ni venez al fakto.

THIBAUT

La fakto esas ke me pregas vu dicar a me quo esas facenda.

SGANARELLE

Me ne komprenas vu.

PERRIN

Sioro, mea matro maladesas ; e yen du kinfranka monetpeci quin ni adportas a vu por donar a ni remediilo.

SGANARELLE

Ha ! me komprenas, yes, me komprenas vu. Yen yunulo qua parolas klare, qua explikas la kozi quale oportas. Vu dicas ke vua matro esas hidropsika, inflita en la tota korpo, febrika ; ke el sufras dolori en la gambi, ke el havas kelkafoye sinkopi e konvulsi, to esas esvani ?

PERRIN

He ! yes, sioro, esas precize ito.

SGANARELLE

Me quik komprenis vua paroli, ma vua patro ne savas quon il dicas. Nun vu demandas remediilo ?

PERRIN

Yes, sioro.

SGANARELLE

Remediilo por risanigar el ?

PERRIN

Certe, me deziras to.

SGANARELLE

Prenez, yen fromajo-peco quan vu manjigos da elu.

PERRIN

Fromajo, sioro ?

SGANARELLE

Yes, ol esas fromajo preparita en qua esas oro, koralio, perli e multeso de kozi precoza.

PERRIN

Sioro, ni tre gratitudas vu, e ni igos el manjar balde ito.

SGANARELLE

Irez. Se el mortos, ne faliez enterigar el maxim bone posible.

(Il ekiras.)

CENO III

Géronte, Lukas, Sganarelle, Léandre

GÉRONTE *(vokante)*

He ! Lukas, Lukas... adube iris nia mediko ? — Lukas, Lukas !

LUKAS

Yen me, sioro.

GÉRONTE

Ka tu savas ube esas nia mediko ?

LUKAS

Il esas en ta korto, sioro.

GÉRONTE

Querez ilu.

LUKAS

Ma... il...

GÉRONTE

Querez ilu, me imperas.

LUKAS

Yen ke il venas.

GÉRONTE

Ha, sioro, me questionis me ube vu esas ?

SGANARELLE

Me okupesis en vua korto pri ekpulsar lo superflua dil drinkajo. Quale standas la malado ?

GÉRONTE

Kelkete plu male depos vua remediilo.

SGANARELLE

Tante plu bone : esas pruvo ke ol efikas.

GÉRONTE

Ma me timas ke, efikante, ol sufokos el.

SGANARELLE

Ne suciez : me havas remediili qui defias omno, e me vartas el ye l'agonio.

GÉRONTE *(montrante Léandre)*

Qua esas ta viro quan vu ad-duktas ?

SGANARELLE

(signifanta per la manuo ke il esas apotekisto)

Lu esas...

GÉRONTE

Quo ?

SGANARELLE

Ta qua...

GÉRONTE

He ?

SGANARELLE

Qua...

GÉRONTE

Me komprenas.

SGANARELLE

Vua filiino bezonos lu.

CENO IV

Jaquelina, Lucinda, Géronte, Léandre, Sganarelle

JAQUELINA

Sioro, yen vua filiino qua volas kelkete marchar.

SGANARELLE

To utilesos. Irez, sioro apotekisto, palpar lua pulsado por ke me diskutez balde kun vu pri la morbo.

(Tainstante lu duktas Géronte ye l'extremajo dil ceneyo, e pozante un brakio sur la shultri, pozas la manuo sub la mentono, per qua il koaktas Géronte turnar su vers lu, kande il volas regardar sua filiino e l'apotekisto, ed il parolas a lu tale por okupar lu)

Sioro, esas granda e subtila questiono che la ciencisti savar ka la homini esas plu facile risanigebla kam la homuli. La uni dicas yes, l'altri no ; e me dicas yes e no, tante plu ke la nekonvenanteso di la humori opaka qui trovesas en la temperamento naturala di la homini esante la kauzo ke la parto brutatra sempre volas superesar la sensala, on vidas ke la neegaleso di lia opinioni dependas del movado obliqua dil cirklo di la luno ; e quale la suno qua radias sur la konkaveso di la tero, trovas...

LUCINDA *(mi-laute)*

No, me ne esas kapabla, tote ne, chanjar mea sentimenti.

GÉRONTE

Yen mea filiino qua parolas ! O granda efiko dil remediilo ! Ho admirinda mediko ! Quante me gratitudas vu, sioro, por ta risanesko marvela ! e quon me povas facar por vu, pos tala servo ?

SGANARELLE

(promenante sur la ceneyo e su ventizante per sua chapelo)

Yen morbo qua efektigis por me multa fatigeso.

LUCINDA

Yes, mea patro, me ritrovis la parolado ; ma me ritrovis ol por dicar a vu ke me ne aceptos altra spozo kam Léandre, e ke vu vane esforcos donar a me Horacius.

GÉRONTE

Ma...

LUCINDA

Nulo esas kapabla shanceligar la rezolvo quan me prenis.

GÉRONTE

Quo ?

LUCINDA

Esas vana opozar a me bela motivi.

GÉRONTE

Se...

LUCINDA

Omna vua paroli nule utilesos.

GÉRONTE

Me...

LUCINDA

Me esas decidinta...

GÉRONTE

Ma...

LUCINDA

Vu vane esforcos.

GÉRONTE

Il...

LUCINDA

Vua autoritato patrala ne darfas obligar me mariajar me kontrevole.

GÉRONTE

Me havas...

LUCINDA

Mea kordio ne povas subisar tala tiraneso.

GÉRONTE

Ibe...

LUCINDA

E me jetos me plu volunte aden kuvento kam spozigar viro quan me ne amoras.

GÉRONTE

Ma...

LUCINDA
(*parolante plu rapide e plu laute*)

No. Nulmaniere. Nul afero. Vu perdas vua tempo. Me facos nulo tala. To esas rezolvita.

GÉRONTE

Ha ! quanta impetuo di paroli ! On ne povas rezistar. Sioro, me pregas vu, rimutigez elu.

SGANARELLE

To ne esas posibla por me. Omno quon me povas facar esas surdigar vu, se vu volas.

GÉRONTE

Me dankas vu. *(a Lucinda)* Ka tu opinionas ?...

LUCINDA

No. Omna vua motivi ganos nulo de mea anmo.

GÉRONTE

Tu spozigos Horacius, ja cavespere.

LUCINDA

Me spozigos plu volunte la diablo.

SGANARELLE

Mea Deo ! haltez. Lasez me remediar ta afero. Esas morbo qua tenas el, e me konocas la remediilo prenenda.

GÉRONTE

Kad esus posibla ke vu povus anke kuracar ta morbo mentala ?

SGANARELLE

Yes : lasez me agar, me havas remediili por omno e nia apotekisto helpos por ta kuracado. (*Il advokas l'apotekisto e parolas a lu*) Un vorto. Vu vidas ke l'ardoro quan el havas por ta Léandre esas tote kontrea a la intenco dil patro, ke

nula instanto esas perdenda, ke la humori esas tre akra, e ke esas necesa trovar rapide remediilo por ta morbo qua povos plu-maleskar vartante. Pri me, me vidas nur un remediilo, to esas fugo purgiva, quan vu mixos quale oportas kun du drakmi di matrimonium en piluli. Forsan el ne prenos volunte ta remediilo ; ma pro ke vu esas viro habila qua konocas sua mestiero, esas a vu decidigar el glutar la kozo maxim bone posible. Irez e promenez kelkete en la gardeno por preparar la humori, dum ke me parolos kun la patro ; ma precipue ne perdez la tempo. Quik la remediilo, la remediilo specifika.

CENO V

Géronte, Sganarelle

GÉRONTE

Qua drogin vu jus enumeris ? semblas a me ke me nultempe audis tala nomi.

SGANARELLE

To esas drogi uzenda en urjanta kazi.

GÉRONTE

Ka vu vidis ultempe tante granda insolenteso kam elua ?

SGANARELLE

La yunini esas kelkafoye obstinema.

GÉRONTE

Vu ne kredus quanta-grade el esas foleskanta pri ta Léandre.

SGANARELLE

La kaloro dil sango efikas tale en la yuna menti.

GÉRONTE

Ma me, quik kande me konciis la violenteso di ta amoro, me enklozis komplete mea filiino.

SGANARELLE

Vu agis saje.

GÉRONTE

E me impedis omna komuniko inter li.

SGANARELLE

Tre bone

GÉRONTE

Folaji eventabus se me permisabus a li interparolar.

SGANARELLE

Sendube.

GÉRONTE

E me kredas ke el esabus kapabla fugar kun ilu.

SGANARELLE

To esas prudenta rezonado.

GÉRONTE

On avertas me ke il esforcas omnamaniere parolar ad el.

SGANARELLE

Quante senshama raskalo !

GÉRONTE

Ma il perdos sua tempo.

SGANARELLE

Ha ! ha !

GÉRONTE

E me certe impedos ilu vidar el.

SGANARELLE

Il ne esas avan stulto, e vu savas kozi quin il ne konocas. Viro plu habila kam vu, ne esas stulto.

CENO VI

Lukas, Géronte, Sganarelle

LUKAS

Ha ! Pff ! Sioro, yen bela afero : vua filiino fugis kun sua Léandre. Il esis l'apotekisto ; e yen Sioro mediko qua facis ta bela kuraco !

GÉRONTE

Quale ? asasinar me talmaniere ? Rapidege venigez komisario di polico. On impedez lu ekirar. Ha ! trahizanto ! me igos vu punisesor da la tribunali.

LUKAS

Ha ! tre bone ! Sioro mediko, on pendos vu ; ne departez de hike.

CENO VII

Martina, Sganarelle, Lukas

MARTINA

Ha ! mea Deo ! quanta fatigeso por trovar ta habiteyo ! naracez a me ulo pri la mediko quan me donis a vu ?

LUKAS

Yen lu, qua esas pendota.

MARTINA

Quo ? mea spozo pendota ? Ve ! quon il agis por ito ?

LUKAS

Il helpis raptar la filiino di nia mastro.

MARTINA

Ha ! mea kara spozo, ka esas vera ke tu esas pendota ?

SGANARELLE

Tu vidas. Ha !

MARTINA

Ka tu lasos tu ocidesar koram ta multa homi ?

SGANARELLE

Quamaniere impedar lo ?

MARTINA

Se nur tu finabus sekar nia ligno, me kelkete esus konsolacita.

SGANARELLE

Departez de hike, tu ruptas mea kordio.

MARTINA

No ! me volas restar por kurajigar tu ye tua morto, e me ne abandonos tu til ke me vidabos tu pendita.

SGANARELLE

Ha !

CENO VIII

Géronte, Sganarelle, Martina, Lukas

GÉRONTE

La komisario venos balde, ed on lokizos vu en sekura loko.

SGANARELLE *(la chapelo en la manuo)*

Ve ! kad on ne povas kambiar po kelka bastonfrapi.

GÉRONTE

No, no : la tribunalo verdiktifos... Ma quon me vidas ?

CENO IX

Léandre, Lucinda, Jaquelina, Lukas, Géronte, Sganarelle, Martina

LÉANDRE

Sioro, me venas aparigar Léandre koram vua okuli e ridonar Lucinda a vua autoritato. Ni intencis fugeskar omna du e mariajar ni, ma me preferas procedo plu honesta. Me ne volas raptar vua filiino, e me deziras recevar el nur de vua manuo. Nun me anuncas a vu ke me jus recevis letri ube on certigas a me ke mea onklulo mortis e ke me heredas omna lua havaji...

GÉRONTE

Sioro, vua vertuo esas prizata da me maxim alte posible, e me esas felicega grantar a vu mea filiino.

SGANARELLE

La medicino eskapis grava malajo !

MARTINA

Pro ke on ne pendos tu, dankez me pri tua medikeso, nam esas me qua prokuris a tu tala honoro.

SGANARELLE

Yes, esas tu qua prokuris a me, me ne plus savas quanta bastonfrapi.

LÉANDRE

La rezulto esas tante bela, ke on ne darfas rankorar.

SGANARELLE

Nu, me pardonas ta bastonfrapi pro la alta ofico ye qua tu promocis me ; ma preparez tu, de nun, vivor en grandega respekto-signo a tante honorizinda viro, e pensez ke la iraco di mediko esas plu timinda kam on kredus.

FINO

